

Semenářství pícnin v České republice a jeho zvláštnosti

doc. Ing. Bohumír Cagaš, CSc., SPTJS
Zubří 4. 3. 2015

- **Charakteristika současného semenářství pícnin v ČR(2013):**
- trávy: 26 druhů na ploše necelých 9 000 ha (o 12 % méně než v roce 2012)
- jeteloviny: 13 druhů, téměř 8 000 ha (o 21 % více než v roce 2012)
- celkový pokles semenářských ploch pícnin o 9 %
- malý zájem o jílek jednoletý
- vzestup množitelských ploch mezirodových hybridů, vojtěšky a jetele nachového
- další pokles a trvání nepříznivého stavu odvětví ?
- opačná tendence v produkci uznaného osiva
- **po tučných letech (2004 – 2008) a následné depresi dochází k vzestupu ?**
- **u jetelovin šlo o nejlepší ročník za posledních 10 let**

**Tab. 1 Produkce uznaného osiva píceňin v ČR v letech
2003 – 2013**

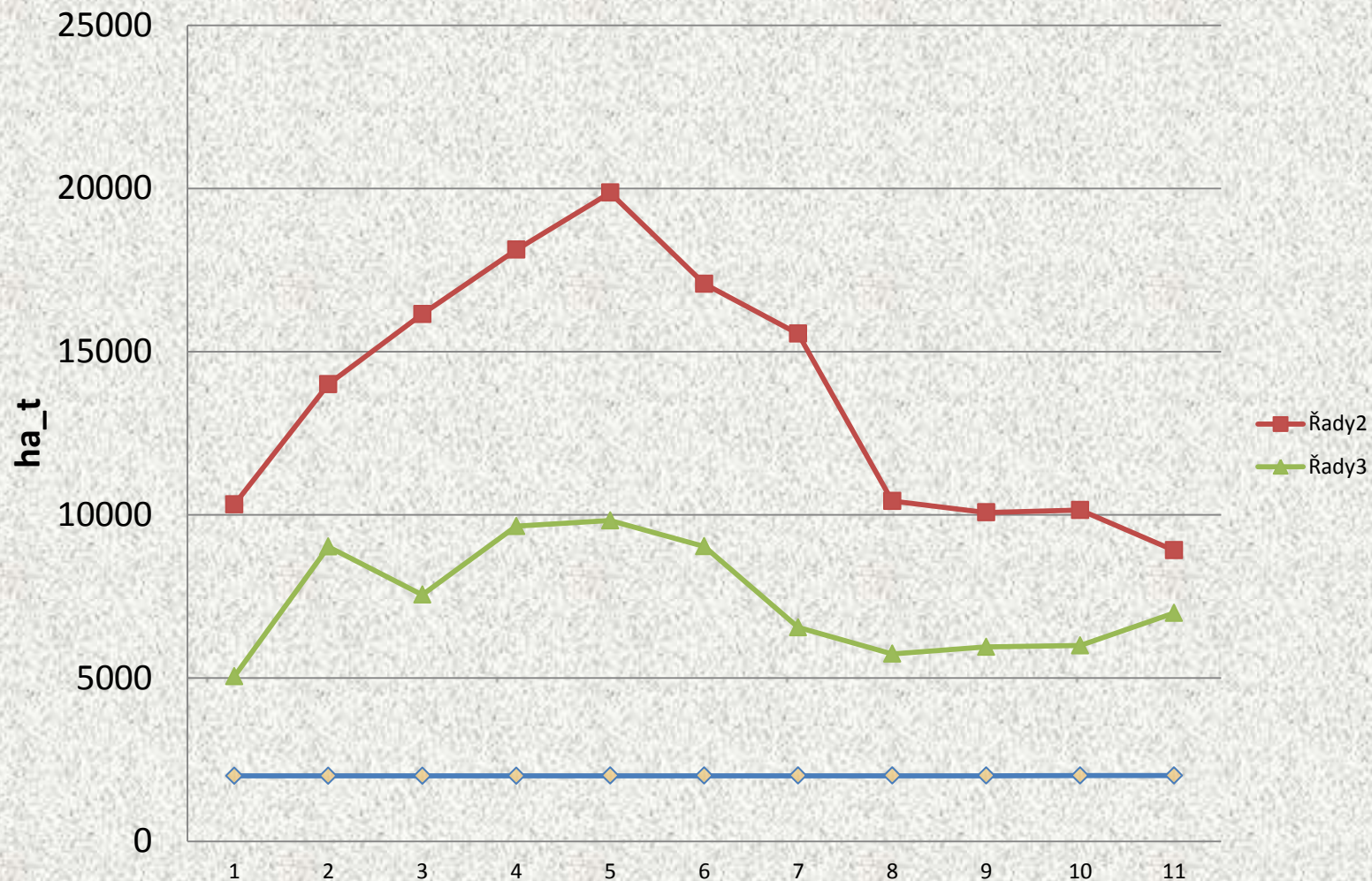
Rok	Trávy (t)	Jeteloviny (t)
2003	5 054,02	903,76
2004	9 025,20	2 092,43
2005	7 551,49	1 494,62
2006	9 654,71	1 385,56
2007	9 827,12	2 025,00
2008	9 034,93	2 200,23
2009	6 553,37	1 732,27
2010	5 744,49	1 252,70
2011	5 954,61	1 823,38
2012	5 999,32	2 049,63
2013	6 995,73	2 491,93

**Znamenají snad tyto údaje, že
semenářství pícnin přechází od
„nahodilých“ pěstitelů (pokus x
omyl) ke kvalitním množitelům ?**

Tab. 2 Vývoj ploch a produkce uznaného osiva trav v ČR (2003 – 2013)

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Plocha (ha)	10 319	14 002	16 149	18 122	19 868	17 076	15 548	10 423	10 075	10 146	8 912
Produkce (t)	5 054	9 025	7 551	9 655	9 827	9 035	6 553	5 744	5 955	5 999	6 996

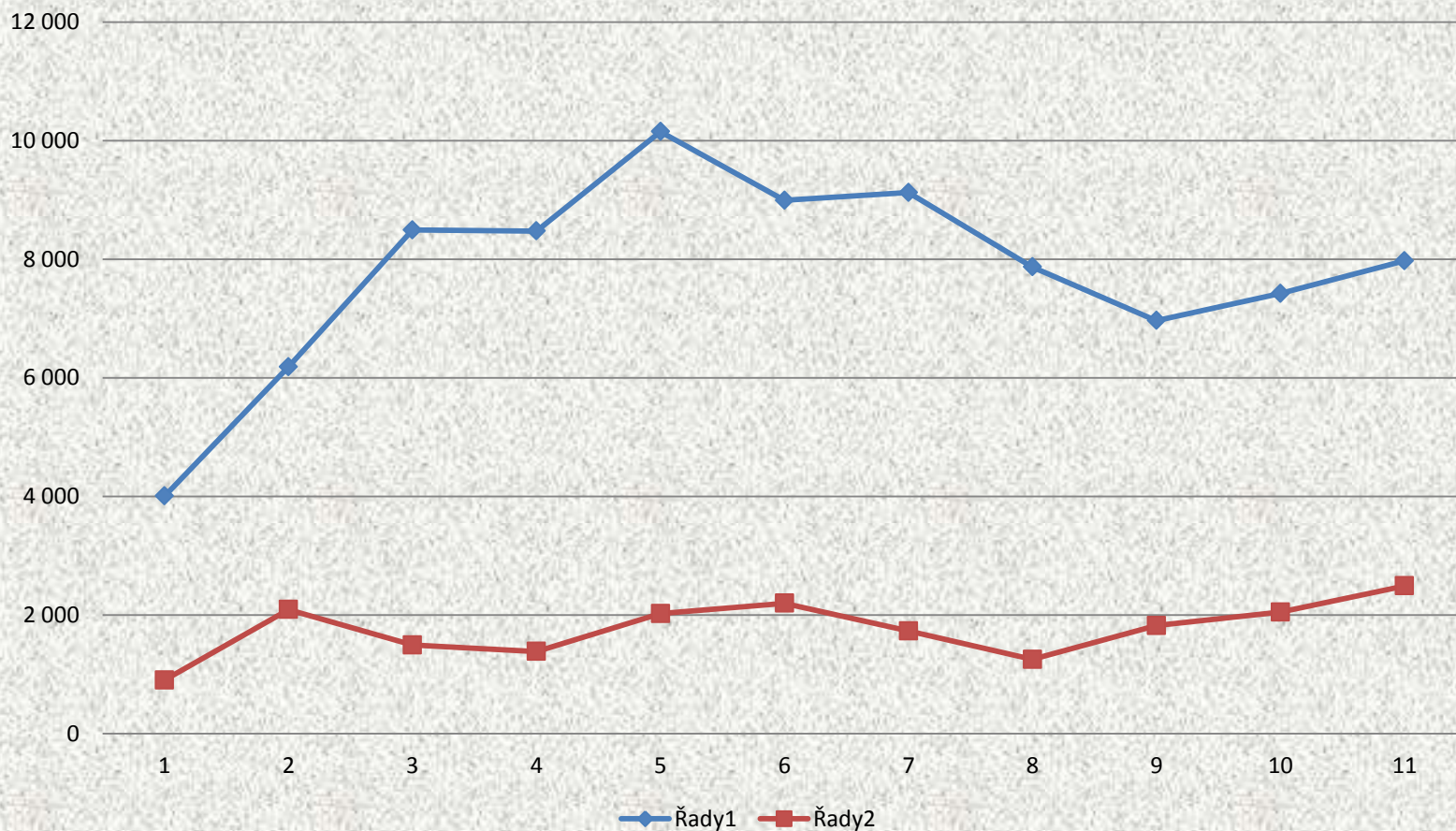
Graf 1 Vývoj ploch a produkce osiva trav (2003 – 2013)

Tab. 3 Vývoj ploch a produkce uznaného osiva jetelovin v ČR (2003 – 2013)

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Plocha (ha)	4007	6185	8492	8474	10152	8993	9124	7868	6965	7422	7972
Produkce (t)	904	2092	1495	1386	2025	2200	1732	1253	1823	2050	2492

Graf 2 Vývoj ploch a produkce osiva jetelovin 2003 - 2013

Odrůdová skladba

- velmi **široký sortiment** (díky smluvnímu zahraničnímu množení, odrůdy zapsané v národním i EU katalogu)
- ne vždy je odrůda s **největší výměrou** (nejoblíbenější ?) odrůdou **nejvýkonnější**
- o semenářské výkonnosti nemáme žádné údaje
- **mírná tendence**: nejvyšší výnos semen x domácí odrůda
- co lze ale vyvodit jasně: **pro semenářství pícnin máme u většiny druhů dobré podmínky**
- svědčí o tom **vynikající výnosy** – Festulolium (Achilles) 1 300 kg/ha, JJ (Extrem) 2 000 kg/ha, JV (Torgal) 1 500 kg/ha, KL Otava 1 400 kg/ha, JN (Opolska) 800 kg/ha aj.

Výnosy trav a jetelovin

- Achilova pata našeho semenářství
- poslední tři roky však naznačují **vzestupnou tendenci**, což by mohlo potvrzovat teorii o zkvalitnění pěstitelské základny

Tab. 2 Průměrné hektarové výnosy u některých trav a jetelovin

Druh	2011	2012	2013
Bojínek luční <i>Phleum pratense</i>	209,9	258,7	419,6
Festulolium <i>x Festulolium</i>	670,7	574,2	871,8
Jílek mnohokvětý italský <i>Lolium multiflorum subsp. italicum</i>	1 037,5	1 025,6	1 196,5
Jílek mnohokvětý jednoletý <i>Lolium multiflorum var. westerwoldicum</i>	1 048,7	996,8	1 299,7
Jílek vytrvalý <i>Lolium perenne</i>	501,4	605,9	784,1
Kostřava červená <i>Festuca rubra</i>	311,7	643,8	299,9
Kostřava luční <i>Festuca pratensis</i>	475,2	265,7	674,9
Lipnice luční <i>Poa pratensis</i>	132,0	84,1	230,6
Psárka luční <i>Alopecurus pratensis</i>	168,9	133,0	193,6
Srha laločnatá <i>Dactylis glomerata</i>	142,4	177,3	299,6
Trojštět žlutavý <i>Trisetum flavescens</i>	70,2	53,8	48,4
Jetel luční <i>Trifolium pratense</i>	219,1	263,0	258,9
Jetel nachový <i>Trifolium incarnatum</i>	378,4	306,1	434,4
Vojtěška setá <i>Medicago sativa</i>	177,4	265,1	179,7

Množení trav a jetelovin a členská základna SPTJS

Tab. 3 Podíl členů SPTJS na semenářské produkci trav a jetelovin v r. 2013

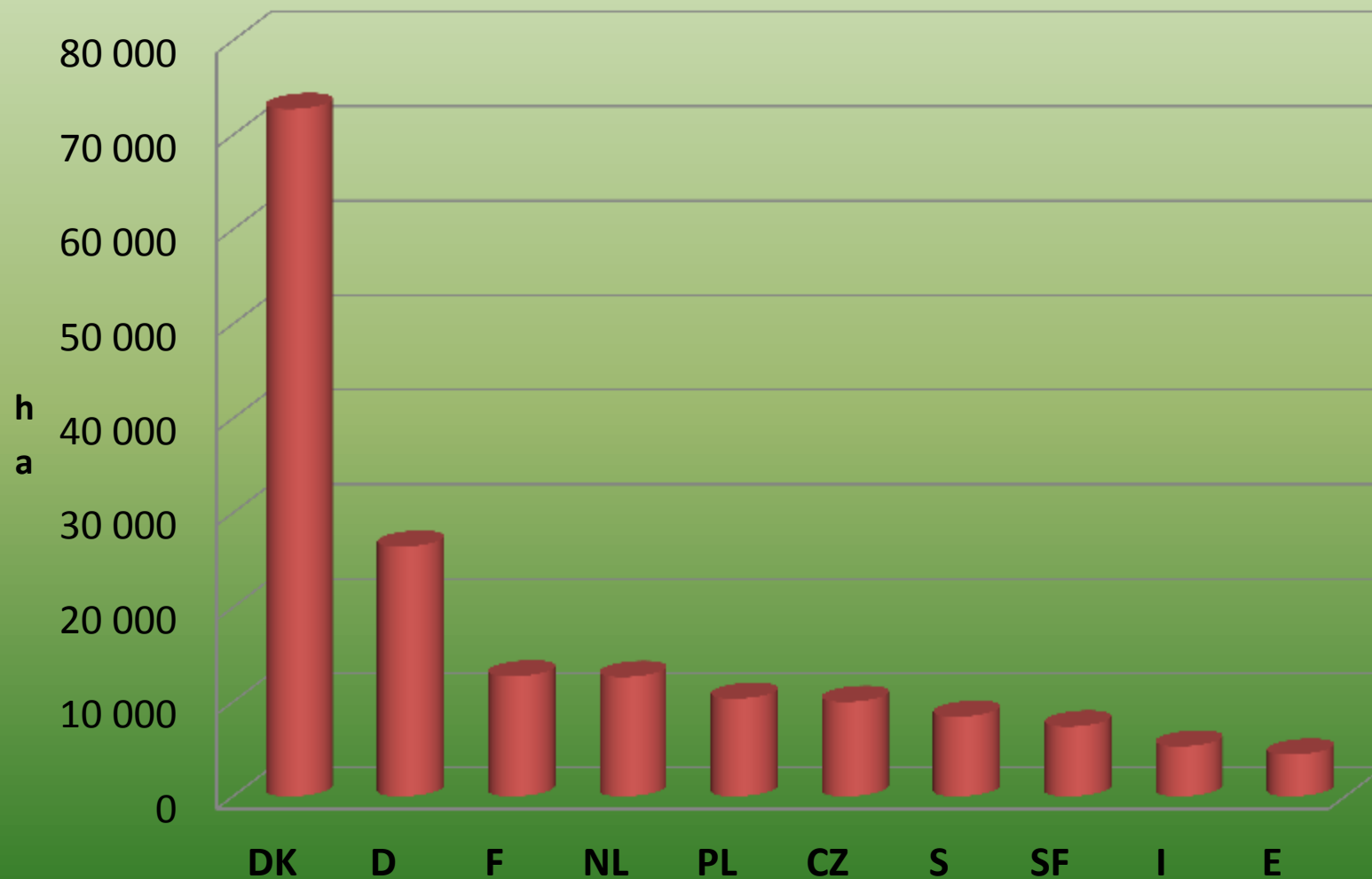
Ukazatel	Plocha (ha)		Produkce (t)	
	trávy	jeteloviny	trávy	jeteloviny
Výroba v ČR celkem	8 912,22	7 971,62	6 995,75	2 491,93
Členové SPTJS (%)	91,6	80,8	92,0	84,3

**Tab. 5 Výměra semenářských ploch trav (ha) a jejich produkce (t)
v zemích EU (2013)**

Pořadí	Země	Výměra (ha)	Produkce (t)	Pořadí
1	DK	72 727	102 189	1
2	D	26 418	24 216	2
3	F	12 699	12 502	4
4	NL	12 632	19 044	3
5	PL	10 337	7 251	5
6	CZ	9 995	5 769	7
7	S	8 432	5 563	8
8	SF	7 379	3 368	10
9	I	5 283	6 118	6
10	E	4 407	3 648	9

Graf 3 Plocha semenářských kultur trav EU 2013

**Tab. 6 Výměra semenářských ploch jetelovin (ha) a jejich produkce (t)
v zemích EU (2013)**

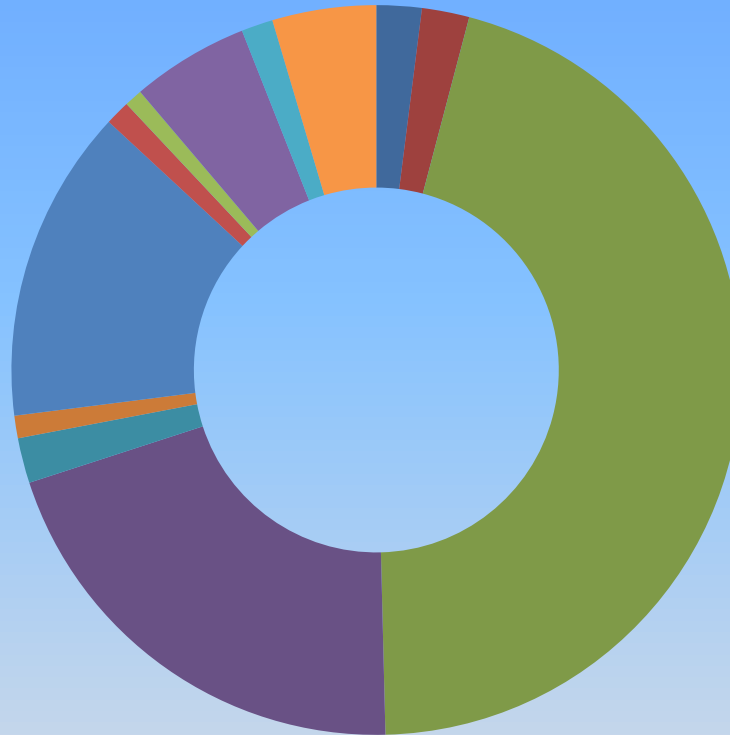
Pořadí	Země	Výměra (ha)	Produkce (t)	Pořadí
1	I	41 872	12 953	1
2	F	15 159	5 332	3
3	E	12 500	1 876	7
4	CZ	8 835	2 272	5
5	PL	5 533	5 700	2
6	H	4 970	1 879	6
7	DK	4 309	1 453	8
8	D	3 844	3 575	4
9	S	2 980	555	10
10	B	867	667	9

Tab. 7 Druhové složení produkce osiva trav v EU (2013)

Druh	Produkce (t)	Produkce v %
<i>Poa pratensis</i>	4 014	2,0
<i>Phleum pratense</i>	4 248	2,1
<i>Lolium perenne</i>	92 049	45,5
<i>Lolium multiflorum</i>	41 385	20,4
<i>Lolium hybridum</i>	4 033	2,0
<i>Festulolium</i>	1 952	1,0
<i>Festuca rubra</i>	28 069	13,9
<i>Festuca pratensis</i>	2 323	1,1
<i>Festuca ovina</i>	1 614	0,8
<i>Festuca arundinacea</i>	10 483	5,2
<i>Dactylis glomerata</i>	2 799	1,4
Ostatní druhy	9 417	4,6
Trávy celkem	202 386	100

Produkce osiv trav v EU 2013

■ Poa pratensis

■ Lolium hybridum

■ Festuca ovina

■ Phleum pratense

■ Festulolium

■ Festuca arundinacea

■ Lolium perenne

■ Festuca rubra

■ Dactylis glomerata

■ Lolium multiflorum

■ Festuca pratensis

■ Ostatní druhy

Tab. 8 Plocha a produkce semen trav a jetelovin v Oregonu 2013

Druh	Plocha (ha)	Průměrný výnos (kg/ha)	Produkce (t)
Jílek jednoletý	51 046	2 232	113 929
Jílek vytrvalý	42 440	1 676	71 022
Kostřava rákosovitá	54 545	1 662	90 672
Srha laločnatá	5 395	883	4 768
Lipnice luční	4 848	1 387	6 727
KČ commutata	3 349	1 525	5 107
KČ rubra	3 005	1 376	4 135
Ostatní trávy*)	3 818		3 065
Trávy celkem	168 446		299 425

*) lipnice obecná, KČ *duriuscula*, psineček obecný, psineček výběžkatý

Závěr

- české semenářství píce v posledních letech z mnoha příčin stagnuje
- přes tento stav však jeví určité pozitivní prvky
- patří stále do evropské špičky
- pro svůj další pozitivní rozvoj však vyžaduje podporu
- SPTJS o možnostech stimulace odvětví intenzivně jedná

